

С.І. ШУЖ
О.В. ГЛАДКИЙ

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Теорія
Методи
Практика

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ
 ПІДРУЧНИК

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Серія "Університетський підручник"

Серію засновано в 2012 році

С.І. ІЩУК, О.В. ГЛАДКИЙ

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Теорія. Методи. Практика

Підручник

*Затверджено Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Київ
"ЗНАННЯ"
2013

УДК 332.122(075.8)
ББК 65.9(2)я73
І-98

*Затверджено Міністерством освіти і науки, молоді та спорту
України (лист М 1/11-15011 від 26 вересня 2012р.)*

Рецензенти:

А.В. Степаненко, доктор географічних наук, професор, завідувач відділу природно-техногенної та екологічної безпеки Інституту економіки природокористування та сталого розвитку НАН України;

Г.П. Підгрушний, доктор географічних наук, завідувач відділу суспільно-географічних досліджень Інституту географії НАН України;

Ю.М. Палеха, доктор географічних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи, керівник центру ГІС Українського державного науково-дослідного інституту проектування міст "Діпромiсто" Міністерства регіонального розвитку та будівництва України

Іщук С.І.

І-98 Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика : підручник / С.І. Іщук, О.В. Гладкий ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2013. — 447 с. — (Університетський підручник).

ISBN 978-617-07-0078-0 (серія)

ISBN 978-617-07-0005-6

У підручнику висвітлюються теоретико-методологічні основи регіональної економіки, закономірності й принципи її формування та розвитку. Дається оцінка факторів, що впливають на територіальну організацію господарства, спеціалізацію та інтеграцію різних груп галузей. Аналізуються основні методи наукового обґрунтування ефективного розміщення виробництва на території. Розкриваються особливості регіонального розвитку і територіальної організації міжгалузевих виробничих комплексів. Даються їх змістовні сутнісні оцінки та типологія. Розглядаються види економічного районування, принципи формування господарських районів, територіальний поділ праці, його роль у формуванні спеціалізації районів. Окремі підрозділи присвячені висвітленню особливостей економічного розвитку різних регіонів України.

Для студентів, аспірантів, науковців, які вивчають проблеми регіональної економіки, розміщення продуктивних сил, географії промислових, агропромислових та соціальних комплексів, а також особливості територіальної організації виробництва, регіонального менеджменту і політики, процеси формування світового господарства.

УДК 332.122(075.8)

ББК65.9(2)я73

ISBN 978-617-07-0078-0 (серія)

ISBN 978-617-07-0005-6

© С.І. Іщук, О.В. Гладкий, 2013

© Видавництво "Знання",

оформлення, 2013

ЗМІСТ

Передмова	9
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	13
1.1. Предмет, зміст і завдання регіональної економіки....	13
1.2. Основні теоретичні напрями розвитку регіональної економіки	19
1.2.1. Загальні уявлення про сутність та розвиток регіональної економіки	19
1.2.2. Основні вітчизняні концепції регіональної економіки	25
1.2.3. Основні зарубіжні наукові школи з регіональної економіки	43
1.3. Закономірності регіональної економіки і принципи формування економіки регіонів	54
1.3.1. Загальні закономірності та принципи регіональної економіки	54

1.3.2. Закономірності й принципи формування ринкових відносин розвитку регіонів	61
1.4. Роль територіального поділу праці у розвитку економіки регіонів	64
1.5. Фактори регіональної економіки та їх економічна оцінка	69
1.5.1. Загальна характеристика факторів регіональної економіки	69
1.5.2. Регіональна економіка і людський фактор	86
1.5.3. Природно-ресурсний потенціал і регіональна економіка	92
1.5.4. Регіональна економіка і науково-інноваційні фактори її розвитку	96
1.6. Методи наукового аналізу господарства економічних районів	103
1.7. Регіони України і світове господарство в умовах глобалізації	118
1.7.1. Світове господарство та його глобалізація	118
1.7.2. Світогосподарські зв'язки регіонів України	130
1.8. Регіональна економічна політика та її завдання	140
1.9. Наукові основи соціально-економічного районування	144
1.9.1. Сутність і завдання соціально-економічного районування	144
1.9.2. Види економічного районування	149
1.9.3. Принципи формування економічних районів.....	158
Розділ 2. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА І МІЖГАЛУЗЕВІ ВИРОБНИЧІ КОМПЛЕКСИ	167
2.1. Сутність міжгалузевих комплексів і їх типологія	167
2.2. Агропромисловий комплекс	174
2.2.1. Сутність та головні ознаки агропромислового комплексу	174
2.2.2. Структурні і територіальні особливості агропромислових комплексів	178
2.2.3. Особливості розвитку АПК України	190
2.3. Лісопромисловий комплекс	199
2.4. Будівельний комплекс	204

2.5. Комплекс з виробництва товарів народного споживання	210
2.6. Паливно-енергетичний комплекс.. .	226
2.7. Гірничо-металургійний комплекс	236
2.8. Машинобудівний комплекс	245
2.9. Комплекс хімічних та нафтохімічних виробництв ...	259
2.10. Структурні перетворення у міжгалузевих промислових комплексах	269
2.11. Транспортно-комунікаційний комплекс	272
2.11.1. Транспортний комплекс	272
2.11.2. Комплекс комунікацій і зв'язку	286
2.12. Соціальний комплекс	292
2.12.1. Основи наукових досліджень соціальних комплексів	292
2.12.2. Внутрішня торгівля в системі соціального комплексу України	300
2.12.3. Розвиток провідних галузей соціального комплексу України	310
2.13. Наукові засади раціонального природокористування та сталого розвитку	323
Розділ 3. ЕКОНОМІКА ОСНОВНИХ МАКРОРЕГІОНІВ УКРАЇНИ	332
3.1. Формування та розвиток економіки індустріальних регіонів України	332
3.1.1. Донецький економічний регіон	332
3.1.2. Придніпровський економічний регіон	344
3.2. Особливості економічного розвитку індустріально-аграрних регіонів України	349
3.2.1. Харківський (Північно-Східний) економічний регіон	349
3.2.2. Київський економічний регіон	352
3.2.3. Львівсько-Карпатський економічний регіон	360
3.2.4. Причорноморський економічний регіон	368
3.3. Проблеми економічного розвитку аграрних регіонів України	379
3.3.1. Подільський промисловий регіон	379
3.3.2. Волинський (Північно-Західний) економічний регіон	385

3.4. Регіональна економіка найбільших міст та агломерацій України	889
3.4.1. Регіональний аналіз розвитку промислового комплексу міст України	389
3.4.2. Оцінка економічної ефективності функціонування міст України	393
3.4.3. Промислові агломерації України	405
Література	434
Словник термінів і понять	439